

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

ABONAMENTE:

Particulari 1 an 6 luni
 500 250
 Autorităţi, bănci şi întreprinderi in-
 dustriale şi comerciale 1000 500
 Publicaţii em-patrat Lei 5.

Director:
TRAIAN CHIRILA

Redacţia şi administraţia
 Str. Minerva No. 7.
 CLUJ. TELEFON 444

Mijloacele eroice

— Criza financiară din Franţa —

Se ştie, că Franţa a trecut printr'o serioasă criză politică, — rezolvată acum, cel puţin vremelnic, prin formarea guvernului Briand, — şi trece încă printr'o grea criză financiară. Una a fost consecinţa celeilalte.

Istovită de sforţările făcute în timpul războiului, încărcată de datorii şi deranjată din admirabilul ei echilibru economic, Franţa, altă dată atât de bogată, se zbate, învingătoare, în mijlocul unor greutăţi pe cari Republica nu le-a cunoscut nici în 1871, când a fost învinsă. Partidele politice de stânga, care sunt actualmente la cârma ţării, au încercat toate mijloacele — şi pe oji oamenii săi, — pentru a face faţă împrejurărilor. După ministerul prezidat de d. Ed. Herriot, şi după încercarea făcută de d. Painlevé, actualul guvern Briand e a treia formaţie în decurs de doi ani. Ce n'au făcut conducătorii cartelului radical-socialist pentru a rezolva încurcatura problemă? Au mers până acolo, încât au pus la cale reabilitarea dlui Joseph Caillaux, crezând că fostul osândit de acum cinci ani e specialistul miraculos, capabil să salveze printr'o tainică reţetă, finanţele zdruncinate ale Republicei.

Franţa a avut totdeauna, până acum, marele noroc de a găsi oameni potriviţi pentru fiecare situaţie. Când nu i-a găsit dela început, i-a schimbat până ce a dat de ei. Nu mai departe decât în ultimul război, care a preţuit cât toate celelalte, Joffre a reperat victoria dela Marna, dar războiul a fost câştigat abia de Foch . . . Dela d. Caillaux, care a fost repede dat la o parte, după prima sa înfrângere în America, comanda a trecut în mâinile dlui Loucheur, noul ministru de Finanţe.

Programul financiar al guvernului Briand e foarte interesant, şi el merită să fie cunoscut şi la noi. Mijloacele de asanare ale crizei, trebuie să recunoaştem, sunt foarte drastice, şi dacă poporul francez le acceptă, această însemnează că situaţia e nespuse de serioasă. Proiectul de lege pentru echilibrarea Tezaurului, deus deunăzi la Cameră, prevede importante majorări de impozite. Astfel:

Impozitul pe clădiri va fi sporit cu 50 la sută.

Impozitul pe venitul redevenţelor miniere cu 100 la sută.

Impozitul general pe venit cu 20 la sută.

Sunt mărite, deasemeni, cu 50 la sută impozitele pe venitul din titlurile mobiliare franceze şi străine şi taxele de transmisiune a titlurilor

fie că sunt nominative, fie că sunt la purtător.

În acelaş timp însă, limita de emisiune a Băncii Franţei s'a ridicat dela 50 miliarde franci la 58 miliarde şi 500 milioane franci.

Se prevăd, fireşte, mari lupte parlamentare, în special o crâncenă opoziţie din partea socialiştilor, şi nu se poate profeta, dacă guvernul Briand va avea răgazul necesar pentru a-şi îndeplini programul financiar. S'ar putea foarte bine, ca şi dl Loncheur să aibă aceeaş soartă caşi d. Caillaux. În Franţa, guvernele au o soartă efemeră . . .

De patru ani încoace, România nu se poate plânge de acelaş cusur. Noi n'am schimbat de loc.

Nu vom contesta avantajele pe cari le oferă cărmuirile lungi. (Mai ales când cărmuirile lungi vor fi, tot odaă, şi cărmuiri bune, pentru că, orice s'ar zice, o cărmuire rea e preferabil să dureze mai puţin.) În primul rând, se asigură o continuitate în legiferare şi o experienţă în guvernare, cari nu sunt de dispreţuit, când ele nu se realizează pe spinarea ţării. Dar, mai e şi o altă parte a medaliei. Stabilitate nu însemnează încăpăţânare. În acest caz schimbarea ar fi de dorit, căci stăruinţa în greşală e o armă de a diavolului!

Iată, de patru ani se experimentează în România o reţetă financiară care a dat greş. Dar nimeni nu s'a gândit s'o schimbe... În altă ţară, în Franţa de pildă, d. Vintilă Brătianu ar fi lăsat demult, şi fără supărare, locul altuia. Calitatea aceasta, de a căuta în orice împrejurare deslegarea cea mai potrivită şi pe omul cel mai capabil de a o îndeplini, nu e o calitate românească.

Trebuie să regretăm că n'o avem. Actualul regim e pe sfârşite. Măine, fireşte vom, avea un alt guven, cu un nou ministru de Finanţe. Acesta, nici vorbă, va inaugura o altă metodă şi va veni cu noi soluţii. Să dea Dumnezeu, să fie mai fericite decât metoda şi soluţiile dlui Vintilă Brătianu... Pentru că, bune sau rele, cu ele vom rămânea încă un sir de ani.

Noi nu suntem într'o situaţie mai trandafirică decât a Franţei. Şi cu toate acestea nu ne străduim să căutăm drumul cel adevărat. Mergem înainte, pe cel pe care am apucat-o...

Prestigiul magistraturei

— Cazul dela Cluj —

Un incident regratabil s'a petrecut deunăzi, chiar pe scările Palatului Justiţiei din Cluj, între un judecător dela Tribunal şi un avocat din localitate. Incidentul a degenerat într'o pâruială în toată legea, despre care s'au grăbit să raporteze cele dintâi ziarele maghiare locale. Nu putem fi învinovaţi, prin urmare, că suntem indiscreţi.

Şi nici n'am fi avut nimic de adăugat, decât poate numai regretul nostru, dacă conflictul brutal dintre cei doi adversari n'ar fi luat proporţiile unei dureroase răfuei între magistraţi. Procesul n'a ieşit încă la lumina zilei, s'a ordonat, după cum suntem informaţi, numai o anchetă disciplinară, dar tocmai în această situaţie vedem noi, o primejdie, pe care ne simţim datori s'o semnalăm.

În legătură cu incidentul de care vorbim mai sus, şi care a fost povestit pe larg în presă, s'au pronunţat de către chiar subalternii săi, grave acuzaţii la adresa unui cunoscut magistrat, de curând mutat la Cluj. Numele lui nu interesează. Faptul e interesant. Aceste acuzaţii au fost aduse, fireşte, la cunoştinţa ministerului de Justiţie, care a ordonat convenita cercetare, pentru a vedea dacă se află în faţa unor dureroase adevăruri sa a unor uşuratică calomnii. Acuzatorii vor fi siliţi, probabil, să producă dovezi.

Le vor produce? Ne place să credem că nu. În orice caz, datoria lor ar fi să aştepte în linişte rezultatul anchetei întreprinse, oprindu-se, până atunci, dela orice comentarii publice. Din nefericire, se întâmplă tocmai dimpotrivă. Înainte de a se fi făcut deplină lumină asupra unor bănueli, — poate neîndreptăţite, — şi înainte de a se fi terminat cercetarea disciplinară, au început să circule prin oraş tot felul de zvonuri, vorbindu-se despre vinovaţia magistratului pârât ca despre un lucru dovedit. Şi, ceea ce ni se pare mai trist pentru prestigiul magistraturei, acest lucru îl fac chiar unii dintre colegii celui bănuît. Aceştia, vreo câţiva, se adună la cafeenea' gesticulează energic şi vociferază impetuos, anunţând de pe acum destituirea sigură a unui magistrat superior, care judecă încă, şi care n'a fost nici măcar suspendat în cursul anchetei! . .

Procedul e dintre cele mai primejdioase, Vor fi existând şi în cadrele magistraturei, ca pretutindeni, duşmăni şi rivalităţi destule. Nu

e permis însă, ca ele să inbucnească în afară, — şi încă sub forme atât de jicitoare. Cum rămân, de pildă, gălăgioşi acuzaţii, dacă se dovedeşte că niciuna din presupunerile lor nu sunt întemeiate? Dacă magistratul bănuît e nevinovat?

Săpunem aceste două modeste întrebări acelor cari nu se gândesc că magistratura e ca femeia Cezarului: nu trebuie nici măcar bănuîtă!

Radiofonia

Autorozăţii şi restricţii

În privinţa instalării posturilor de radiotelefonia, guvernul a luat următoarele măsuri:

Se interzic instalaţiunile radioelectrice pe o adâncime de 30 klm. în jurul frontierei cari cad în zona stării de asediu.

Pentru instituţiunile de Stat şi autorităţi se pot acorda autorizaţiuni pentru emisiune şi recepţie dacă îndeplinesc formalităţile prevăzute de regulament şi în conformitate cu art. 9 din lege.

Pentru întreprinderile tehnice cari ajută comerţul şi industria cum sunt fabricile, uzinele de aparate, de maşini radio-electrice şi electro-mecanice, se pot da autorizaţiuni pentru emisiune şi recepţie prevăzute de regulament şi în conformitate cu art. 9 din lege, însă cu avizul comandantului zonei stării de asediu.

Pentru întreprinderi autorizarea se va da pe răspunderea administratorului delagot şi numai după ce va depune actul de constituire al societăţii sau al întreprinderii.

Persoanele particulare cari cad în zona stării de asediu dar în afara celor 30 klm. depărtare de frontieră, pot obţine autorizaţiuni cu avizul comisiunii prevăzută la art. 9 din lege, dar cu aprobarea comandantului zonei stării de asediu.

Datoriile României în America

— Câte datorii avem și cum le vom plăti. —

După stiriile primite de guvern, asupra mersului tratativilor dintre delegațiunea română și delegațiunea guvernului din Washington în vederea regulării datoriilor noastre în America, reiese că, cu toate veștile, oarecum pesimiste, ce au venit în primul moment, ne apropiem de o înțelegere definitivă.

După calculele guvernului român datoria contractată de stat în America este de 36.128.494.94 dolari.

Ea provine din: cesiuni făcute armatei române conform hotărârii din Versailles, în valoare de 12 milioane 922.675.42 dolari și din cesiuni făcute guvernului român pentru aprovizionarea populației civile și armatei, în valoare de 23 milioane 205.819,52 dolari.

Din această datorie ar urma să se scadă o sumă de 20.826,85 de dolari rezultând dintr'un cont „creditor al României, plus suma de 65.568,09 dolari, valoarea materialelor ce s'a constatat lipsă la primirea furniturilor ceda de Statele-Unite pentru aprovizionarea civilă.

Ambele datorii, adică atât cea contractată pentru armată cât și cea pentru alimentarea populației civile, au fost recunoscute, în urma tratativilor ca datorii de război și deci se vor bucura de același tratament favorabil.

La această datorie, guvernul american a adăugat, cu începere din momentul contractării și până la 1 Ianuarie 1920, o dobândă de 4 la sută care face ca întreaga datorie,

capetă și dobânzi, să se urce, după calculele americane, la suma totală de peste: 45.605.000.000 lei.

Potrivit dispozițiilor legii speciale a Statelor-Unite pentru lichidarea împrumuturilor externe, s'a fixat ca și amortizarea datoriei românești să fie eșalonată pe un timp de 62 ani cu o rată anuală de 4 la sută pe an, din care 3 jum. la sută reprezintă dobânda iar restul de 0.05 la sută amortismentul.

Se pare că asupra acestor puncte discuțiile s'au închis, ele urmând să fie acceptate.

Chestiunea dificilă care a mai rămas acum în discuție este modul de eșalonare al ratelor de amortisment.

Guvernul american pretinde ca dobânzile și amortismentul datoriei să înceapă chiar de la 1 Ianuarie 1926, pe când guvernul român cere să se ia în considerație puterea actuală de plată a României și dacă nu i se poate da un răgaz de cel puțin 8 ani de zile, în care plățile să fie suspendate, să i se admită ca în acest interval, dobânzile și amortismentul să fie fixate la minimum posibil, în speranță că după 8 ani, țara își va fi lichidat toate angajamentele luate pentru consolidarea dărilor flotante și va fi în măsură să suporte și sarcinile datoriilor sale interaliate.

O știre telegrafică anunță, că acordul a fost încheiat, așteptându se acum numai ratificarea lui.

Prefectul care pleacă... și prefectul care vine...

Sau efectele politice în județul Murăș-Turda

Ziarele au publicat daunăzi știrea că d. N. Ionescu, profesor și avocat din Sibiu, a fost numit prefect al județului Murăș-Turda. D. Ionescu a depus jurământul în fața dlui Al. Crăsnaru, secretar general al ministerului de Interni, și s'a dus la Târgu-Mureș să-și ia fostul în primire.

Această numire nu e decât un epizod dintr'o neînțelegere care s'a iscat în sânul organizației partidului liberal din județul Murăș-Turda. Intr' adevăr, fostul prefect, d. Victor Maior, s'a grăbit să dea mai multe lămuriri cu privire la pricina demisiei sale, scoțând în vileag unele amănunte nespuse de interesante — și de picante. Intr'o scrisoare adresată ziarului „România”, și din care acest ziar publică vreo câteva fragmente, d. Victor Maior atacă pe d. Tancred Constantinescu, ministrul Industriei și Comerțului despre care spune că a vrut să „intre pe usa din dos” proclamându-se șef al partidului liberal din Murăș-Turda, în locul dlui Simion Măndrescu, numit de curând ministru plenipotențiar al României în Albania. Fostul prefect continuă astfel:

„Pe lângă alte multe motive, mai mult m'a desgustat prietenia intimă a d-lui ministru Tancred Constan-

tinescu, pretins șef de partid, legată în mod spontan cu ovreii din Tg.-Mureș, în urma cărei prietenii vedeam în pericol toate interesele industriei și comerțului românesc, care abea e încă în fașe, pe întreg teritoriul acestei Camere de Comerț, de care aparțin județele Mureș, Ciuc, Trei-Scaune și Odorhei. În presupunerea mea nu m'am înșelat, căci d. ministru Tancred Constantinescu mi-a dat ordin ca să alegem de președinte al Camerei pe ovreii ultrașovinist miliardar Adalbert Bürger, care din suflet urește tot ce e românesc.”

De pe urma acastui conflict, al cărui sfârșit era de prevăzut, — sacrificarea dlui Victor Maior, — județul Murăș-Turda se alege cu un nou prefect. Nu putem să susținem că administrația a câștigat ceva... D. N. Ionescu, omul de încredere al dlui I. G. Duca, vine dela Sibiu, dar nu e nici de-acolo. Până acum câțiva ani fusese profesor și avocat la Râmnicul Vâlcei. Noul prefect, cu alte cuvinte, nu numai că n'are de undă să cunoască nevoile locale ale județului Murăș-Turda, — pe care l'a văzut până acum numai pe hartă, — dar nu e familiarizat nici măcar cu tradiția administrativă a Ardealului. Să nu se îndoim de bunele intenții ale dlui N. Ionescu, pe care,

mărturisim, că nu'l cunoaștem... Din ne întrebăm: ce va putea face d-sa, acum la sfârșit de guvernare, pent'u binele județului pe care a fost trimis să-l gospodărească?

Așa frimeteau, acum două mii de ani, romanii, proconsuli în provinciile cucerite. Acelea, însă, nu erau decât niște barbare colonii, pe când Ardealul (după cât știm) e trup din trupul României.

MARE TÂRG DE CRĂCIUNI! LA MOSKOVITS & Co. Cal. Reg. Ferd. 23.

Vis a vis de Postă

pahar pt. apă dublu tare dela	4.50
pahar pt. vin.	4.—
cană pt. bere cu urechi	”
3 dec.	14.—
garn. pt. apă de 6 pers.	66.—
garn. pt. vin de 6 pers.	60.—
garn. pt. liqueur de 6 pers.	40.—
garn. pt. liqueur de 6 pers. cu favă.	84.—
farfurii de porțelan duble tari.	18.—
garn. pt. compot de 6 pers.	156.—
garn. pt. fructe sau prăjituri din porț. veritabil de 6 persoane.	150.—
garn. mocca de 6 pers.	280.—
garn. pt. prăjituri de 6 persoane.	280.—
garn. pt. mâncare din porțelan veritabil de Carlsbad 26 buc.	1250.—
6 perechi farfurii cu ceașca din porț.	150.—
1 pereche ceașca cu farf. cu margini albastre.	”
jum. tari.	20.—
1 garn. de spălat complet fay	477.—
6 buc. linguri din aluminiu	30.—

BORVIZ DE BORSEC

Regele apelor minerale.

Direcția comercială:

CLUJ

Str. Memorandului 8

(Casa Tischler)

Reprezentanța pt. vechiul regat:

BUCUREȘTI

Strada Carol No. 25

Citiți Lemnul

Impotriva impozitului pe cifra de afaceri

— Un congres al comercianților —

Proporțiile luate de nemulțumirile comercianților împotriva perceperei impozitului pe cifra de afaceri, au decis „Statul Negustoresc” central din București să convoace un mare congres al tuturor organizațiilor din țară spre a se opune menținerii mai departe a acestui impozit.

În constătuirea care a avut loc la sediul Statului central, în urma cuvântărilor ținute de dl. D. P. Niculescu și alți s'a votat o moțiune aprobată și de organizațiile din provincie cerând înlucuirea impozitelor de 1, 3, 6, 10 și 15 la sută prin un impozit la intrarea mărfurilor în țară sau — pentru cele produse în țară — la locul de producție.

Pentru pregătirea unei acțiuni mari în această chestiune se vor ține, la sediul Statului Negustoresc ședințe speciale în fiecare seară. Conducătorii Statului au fost autorizați să facă între timp pe lângă d. Vintilă Brătianu intervențiile necesare.

PALAIS DE DANSE Caleneaua PALACE

Atracțiune mondenă!
Program nou!
Program pe Decembrie.

5 Fregolini-Dusano 5
The great musical act.

Marcella | Zsazsa | Lonica | Mădi

3 Hellopia 3
The worlds attraction.

Hella | Lilli Shop | Gallus | Carl pianist

!! Inge Kersten !!

3 Ellizarov 3

2 Vorazile 2

The best American Stepp Dancers.

Inceputul la orele 10.
Program familiar! Intrarea libera
Chetă nu este.
Mâncări calde și reci.
American-Drinks.

Jucați la LOTERIA PRESEI 2 ICI UN IOZ

IN VEDEREA INTERNATELOR

Toate imprimarele de contabilitate

Foi de zi,
Evidența alimentelor,
Tablouri, Chitanțe
etc.

se pot procura la

LIBRARIA BOROS, CLUJ

Telegrams: Gépgyár TELEFON: 148. Turnătoria de Fier și Fabrica de mașini din Cluj, S. A. Str. CHINTĂULUI 18 (fost Kajántói-ut 68) Fontă, fevi de presiune, minghinele paralele, potcoave de cizme, colți depotcoave, transmisiuni.

Afacerea minelor dela „PETROȘANI“

O interpelare în Parlament. — Naționalizarea societății „Petroșani.“ — Rolul dlui Tancred Constantinescu. — Avantaje la fixarea prețului cărbunilor

Într-una din ședințele trecute ale Camerei, dl Virgil Madgearu, cunoscutul deputat țărănist, a anunțat o interpelare în chestiunea societății „Petroșani“. Această interpelare, care vă li dezvoltată, probabil, într-o ședință viitoare, aduce la ordinea zilei una din cele mai interesante operațiuni de naționalizare făcute pe teritoriul Ardealului.

Să reamintim câteva fapte.

În anul 1920, un grup financiar din București, alcătuit în majoritatea din Banca Românească și societatea Creditul Extern, a luat asupra sa așa zisa naționalizare a minelor de cărbuni dela Petroșani, cari aparțineau grupului maghiar: „Salgo Commerce“.

Grupul românesc a oferit o tranșă în următoarele condițiuni: a dobândit jumătate din acțiuni, pe un preț total de 10 milioane franci elvețieni, plățibili în patru ani, cu drept de prelungire, și cu dobândă de 5 la sută, tot în franci elvețieni.

O afacere proastă

În scurtă vreme însă, reprezentanții grupului român și-au dat seama că afacerea pe care o puseseră la cale, — nădăjduind într-o urcare a leului aproape de francul elvețian, — era în realitate o afacere proastă. Așa de proastă, în cât nu numai capitalul de 10 milioane franci elvețieni, dar chiar dobânda de 5 la sută, adică 500,000 franci elvețieni anual, — 20 milioane lei! — era o povară prea grea pentru societate, în noua ei înfașurare. În darea de seamă pe anul 1921 se mărturisea, fără înconjur, această situație:

„Grupul român, care conform convenției, are a plăti cota parte a capitalului adică 19,000.000 franci elvețieni în interval de 6 sau eventual opt ani dela constituirea societății, nu acoperă cu valoarea de astăzi în franci elvețieni a beneficiului realizat, dobânda de 5 la sută anual capitalizată trimestrial, cu care este debitat și pe care va trebui să o achite odată cu capitalul“.

Administrator-delegat al societății „Petroșani“ era atunci d. Tancred Constantinescu, actualul ministru al Industriilor și Comerțului.

În căutarea unei soluții..

Această situație, care amenința cu dezastrul grupul român, trebuia să fie curmată într'un fel sau altul.

Nu erau însă multe căi de ales. Grupul român nu putea plăti din câștigurile anuale nici dobânda la cele 19 milioane franci elvețieni datorate de el, pentru ca din acționar

pe hârtie să devină acționar real.

Cum putea el să fie salvat? Numai prin sporirea cu orice preț a beneficiilor societății, pentru ca partea grupului român să fie îndestulătoare pentru acoperirea dobânzilor și începerea amortizării.

De sigur, prin aceasta grupul român nu era complet salvat, căci cel mai târziu până la 1928, el trebuia să achite capitalul de 19 milioane franci elvețieni. Pentru aceasta, grupul român trebuia să pună prin forța sa politică totul în mișcare, ca să aducă servicii extraordinare grupului ungar, așa încât acesta să consimtă la o prelungire a termenului de plată și la modalități de reducere a sumei într'un fel sau altul.

Soluția se găsește: scumpirea cărbunelui

Pentru a se spori câștigurile societății „Petroșani“ nu erau decât două mijloace: să se urce prețul cărbunelui și să se reducă plata impozitelor către stat.

Amândouă mijloacele au fost întreprinse. Ridicându-se capitalul dela 100 la 280 milioane lei, fără a se aduce vreun aport nou, câștigul societății s'a raportat la un capital nominal mai urcat, deci și cota impozitului a fost redusă. Apoi, și prețul cărbunelui a fost sporit.

La 15 Aprilie 1924 prin jurnalul consiliului de miniștri No. 22903 bis, întocmit pe baza referatului d-lui ministru Tancred Constantinescu fostul administrator delegat al Petroșanilor, s'a stabilit prețul cu care urma a se plăti de către C. F. R. și celelalte instituții de stat cărbunii furnizați dela 1 Iulie până la 31 Decembrie 1923.

Cu acest prilej în art. 11 din acelaș jurnal se preciza că prețurile vor rămâne același pe anul 1924.

În Iunie 1925, d. Tancred Constantinescu propune și consiliul de miniștri aprobă prin alt jurnal să se modifice prețurile pe anul din urmă, sporind în special pe acelea pentru cărbunii de Petroșani.

În acelaș timp, pentru a crea Petroșanilor o situație de monopol, stabilește o taxă prohibitivă de 4000 lei de vagon pentru importul cărbunilor.

O întreprindere favorizată

Urcarea prețului cărbunilor n'a fost apoi, aceeaș pentru toate minele.

Astfel pentru cărbunii dela Dărmănești urcarea este de 35 lei pentru Schița-Golești, 60 lei Mehadia 74 lei, pe când pentru Petroșani, furnizorul cel mai mare, urcarea prețului este de 122 lei de fiecare tonă.

Căile ferate au fost constrânse pe această cale să plătească Petroșanilor diferențele de preț; pe anul 1924 care se urcă la câteva sute de milioane, luând fondurile necesare de la alte întreprinderi, cu mult mai utile, și mai urgente, în

situația critică în care se află, și cerând pentru anul viitor o nouă sporire a tarifelor.

Rezultatul acestei operațiuni a d-lui Tancred Constantinescu, ministrul de Industrie și Comerț și fost administrator delegat al soc. „Petroșani“ este că grupul ungar s'a convins să încheie o nouă convenție cu grupul român alias Banca Românească-Creditul Extern, prin care îi acordă mari înlesniri de plată a celor 19 milioane franci elvețieni.

Epilogul afacerii

Iată, prin urmare, în câteva cuvinte, cum stau lucrurile:

În 1920, d. Tancred Constantinescu era administrator delegat al soc. Creditul Extern, iar d. Vintilă Brătianu administrator delegat al Băncii Românești. În această calitate ei au îndemnat instituțiile lor să ia parte la naționalizarea soc. „Petroșanii“ acceptând condiții grele de plată.

În 1925, aceleași personaje pentru a-și salva contribuțiile în calitate lor de miniștri ai statului român, pun în sarcina C. F. R. și a celorlalte instituții de stat să plătească prețuri exorbitante pentru cărbuni și pentru a smulge concesuni definitive, în vederea lichidării datoriei ce apasă asupra acestor instituții, nu se dau înapoi să creeze monopolul intern pentru cărbuni prin taxe de import prohibitive.

Linia ferată Baziaș-Timișoara

Astăzi, s'a ținut la Timișoara o conferință între delegația româno-greco-iugoslavă cu privire la reluarea traficului de marfă și persoane pe linia Baziaș-Timișoara. Delegațiile au stabilit un acord asupra importanței acestei artere de comunicație și au fixat chiar data redeschiderii pe ziua de 15 Septembrie. Cu toate acestea, data fixată a trecut de mult și circulația nu s'a reluat. Ca motiv al nedeschiderii s'a invocat faptul că pe distanța Biserica Albă-Baziaș (în Iugoslavia) linia este impracticabilă. S'a promis, însă, din partea Iugoslaviei, că se vor lua măsuri grabnice de reparare. Comercianții locali, cari așteaptă cu nerăbdare reluarea traficului pe această linie, au depus mari insistențe pe lângă ministrul nostru de comunicații în sensul acesta. Direcțiunea regională C. F. R. din Timișoara a cerut zilele trecute lămuriri ministrului de Comunicații, dar dela București s'a răspuns că reluarea circulației pe această linie este cât se poate de nesigură. Se afirmă că Iugoslavia are tot interesul — din motive de concurență, să nu se deschidă linia.

Marc târg
de
Crăciun

La
EUGEN
SZABO

marc maga-
zin de specia-
lități de modă
C L U J

1 m. pânză sârb. L 25
1 m. carton bun,
de spălat . . L 29
1 m. flanel pt.
tennis L 35
Flanele netede
în colorii pastel L 45
Pânza spălată
pt. trusou . . L 39
1 m stofă sottisch L 68
1 m. stofă bărb.,
150 cm. lat . L 250
1 m. crepe-marocain
de mătase,
100 cm. lat . . L 290
1 m. mătase crudă,
pt. haine . L 195

Stofe engleze pt.
mantele și haine,
Mătăsuri pt. haine,
Stofe pt. mobilă și
Brocade,
Covoare și perdele
Garnituri de pat,
Dânze, Chiloane și
Pânzături de masă
se vând

pe prețuri ieftine
de Crăciun

Marc
târg de resturi.

Telefon: 4-79.

Poker, macă și „chemin de fer” . . .

— Sau ravagiile jocului de cărți —

O nouă plagă, să-i zicem: financiară, a cuprins dela o vreme încoace orașul din Ardeal: jocul de cărți. Numerarul atât de căutat în diferite întreprinderi, pentru care se plătesc dobânzi uzurare, mișună în fiecare seară pe masa cafenelor din Cluj, din Timișoara, din Oradea-Mare, și chiar din alte centre mai mărunte. În față, la vedere, se joacă jocuri mai nevinovate: șah, preferans sau domino. Dar într-o odaie mai dosnică, spre bucătărie sau spre alte anexe mai dosnice, fac ravagii pokerul, macaua și „chemin de fer”-ul.

Toate gusturile sunt împăcate și toate națiunile. Pokerul e de origine din Anglia. Macaua e o născocire turcească. „Chemin de fer”-ul, se vede după nume, e franțuzesc. Jucătorii sunt din toate staturile sociale: funcționari, negustori, avocați și oameni fără meserie precisă. De cele mai multe ori nici nu se cunosc. Dar se înțeleg din ochi. Există un fel de francmasonerie a cartoforilor. Au se vede, semne secrete cu ajutorul cărora se înțeleg . . .

Măinile nervoase amestecă, pe rând, cărțile capricioase și hârtiile de o sută, de cinci sute, de o mie, împăturate în patru, înghesuite prin buzunarele dela vestă, apar și dispar, trec dela unul la altul, purtate de aripile norocului. Aci își pierd părinții de familie banii pentru piață de a doua zi, aci își lasă șeful de birou avansul luat, cu mare greutate, în vedere apropiatelor Sărbătorilor. Pe unii îi saltă norocul, pe alții îi ia la fugă.

Un singur om câștigă totdeauna: antreprenorul localului. Fiindcă e singurul care nu joacă și încasează.

Se vede că această meserie rentează bine, de vreme ce se găsesc de tui proprietari de cafenea cari patronază jocul de cărți cu tot riscul unei descinderi din partea poliției. O asemenea descindere s'a și făcut deunăzi, într-una din cafenelele cele mai cercetate și mai elegante din Cluj. (Să nu credeți cumva că e vorba despre cafeneaua „Palace”.) Un d'comisar de regal dela Consiliul de război, fiind informat că în cafeneaua cu pricina joacă cărți și unii ofițeri, — în uniformă! — a făcut o vizită pe neașteptate, con-

fiscând banii, cărțile de joc și dresând cuvenitul proces-verbal.

Ce se va alege din acest proces-verbal nu putem să știm. Nu ne pricepem să ghicim . . . nici măcar în cărți! Ceeace știm, e că în cafeneaua unde sa făcut descinderea jocurile au reinceput. După un moment de spaimă, vizitatorii obișnuiți s'au risipit, ca porumbeii când vine uliul. Prinejdia însă a trecut și porumbeii s'au adunat din nou. Și nici grăunțele nu lipsesc . . .

Asupra acestor întâmplări se poate glumi cât doriți. Dar lucrurile au și o parte serioasă. Poliția ar trebui să intervină, nu cu provrbiala-i indulgență, ci cu o interdicere completă a jocului de cărți pe bani în cafenele. Încă două descinderi neprevăzute, încă vreo câteva zeci de mii de lei confiscați, o amendă drastică antreprenorului și apoi, fără milă, închiderea cafenelei transformate în tripou.

Di Ovidiu Gritta, prefectul nostru de Poliție, are reputația unui bărbat energic și incoruptibil. Pentru ce nu intervine?

Aparate de radiofonic

original
BROADCASTING

se pot capătă toate piesele. Exoperăm permise de instalare. Cautăm reprezentanți în toate orașele din Ardeal și Banat.

REPREZENTANTA GENERALA
BROADCASTING
CLUJ,

str. Nicolae Iorga 3, 1/19
(Palatul „Generala”)

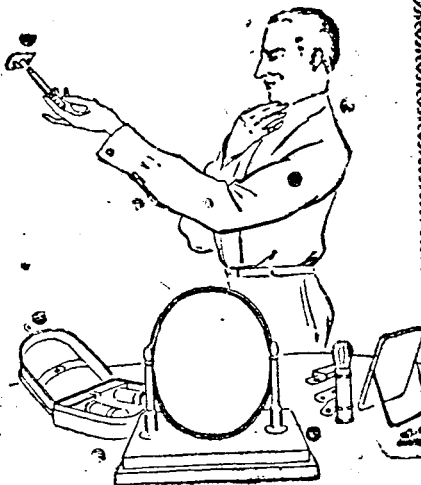
Loteria Presei se va trage la 16 Dec. a. c.

Barba netedă și gulerul curat

sunt privilegiul societății elite și moderne de astăzi! Dacă cumpărați un aparat de ras de I-a calitate. „Unicum” și 10 lame „Unicum” pentru 180 lei, vă bărbieriți pentru 3 lei în zecce minute.

Mare asortiment de plesse și aparate de ras la

Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2



STOFE pentru domni și dame. Tricotage, Grenadin Marchisete — Cămași pentru domni și dame. Plapome, Saltele etc. etc.

Se vând cu preturi foarte reduse la

Magazinul „Najnal”
CLUJ, Calea Regete Ferdinand și Calea Victoriei (Col)

Numai într'un singur loc!

DR. OD. APOSTOL
Medic de spital
Interne - Venerice
Consuită de la 2 — 6
In str. David F. 10.

AUTOMOBILE: BUICK OLDSMOBIL ȘI CITROËN

model 1926, au sosit la
magazinul de automobile

IOAN N. JILESCU
CLUJ Str. Regina Maria No. 16 CLUJ

Nu publicăm
acum cu scopul ca să facem reclamă, ci
atragem numai atențiunea On. public, că

Lichiorul
BOGSZA
este cel mai bun și cel mai ieftin
cadou de Crăciun și Anul-nou, care în
vederea sărbătorilor, este mai ieftin cu
10% în luna Decembrie.

S'a pus sub tipar și apare în curând Almanahul Presei Române pe 1926

editat de Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, cu colaborarea unui mare număr de ziaristi ardeleni. Almanahul va fi o carte de reculegere sufletească — se spune în prefața lui — și va constitui un eveniment important ziaristic și cultural. Să nu rămână nici o familie și nici un oficiu de Stat fără acest Almanah. Faceți numai decât prenotările și comenzile la Sindicat (Cluj Piața Unirii No. 29.)

Prețul (Un exemplar lei 50
Ediția de lux lei 100)

Trimeteți de pe acum banii cu poșta sau asemnați-i printr'o bancă, pentru a fi siguri că-l puteți primi. Trecutul glorios al presei idealiste din Ardeal și figurile reprezentative ale scrisului avântat și curajos sunt evocate cu putere în în acest Almanah.

Ciorapii SÁNDOR sunt cei mai buni! CLUJ, Piața Unirii 9

Cronica teatrală

„Un erou“, comedie în trei acte de d. N. KIRIȚESCU

Adina Murat, o femeie tânără, frumoasă și inteligentă, puțin cam romantică, trăiește despărțită de soțul ei, Daniel Murat, în tovărășia prietenei sale Nelly, o simpatică americană. Suntem la București, după război, în casa Adinei, care, după decepțiile amare ale căsniciei sale nenorocoase, simte nevoia de a petrece puțin în atmosfera vieoie a ceaiurilor și a seratelor dansante. Dar Adina, care e un suflet ales, cu adâncimi nebănuite, nu se mulțumește nici cu veselia ușoară a vieții bucureștene, nici cu declarațiile de dragoste superficială ale numeroșilor săi adoratori.

Desamăgita de primul ei amor și temându-se să nu se înșele din nou, Adina e hotărâtă să nu-și dea inima ei, atât de dornică de tovarăș, decât unui erou adevărat, care s'a bătut vitejește de câmpul de luptă, înfruntând moartea, și făcându-și până la urmă datoria. Un astfel de om, orice s'ar întâmpla, nu poate fi o canalie de speța lui Daniel Murat, soțul (în contumacie) al Adinei!

Se înțelege, că „eroii“ nu lipsesc. Prostănacul Armand Pin'ea, a cărui tot a doua vorbă e o aluzie la vremea petrecută „pe front“, cași duetul Simionescu-Buzescu ceilalți doi pretendenți la mâna Adinei, născocesc tot felul de întâmplări din război, laudându-se cu isprăvile lor imaginare, pentru a dovedi că îndeplinesc condițiile cerute unui veritabil „erou“.

Adina, neîncrezătoare, nu se poate hotărî. Ea mai așteaptă.

O întâmplare aduce în preajma Adinei pe Țulucă Peleş, nepotul lui Mihai Codreanu, un vechi amic al casei. Acest stângaci Țulucă, deși poartă această poreclă cam umoristică și deși nu se laudă cu faptele sale de bravură are un suflet admirabil, și s'a purtat pe front ca un erou. Adina, la început, nu poate să-l sufere. E un om cam tăcut, care nu se pricepe să facă curte la cucoane, și care, în sinceritatea lui oarecum aspră, nu se sfiește să spună adevăruri supărătoare. Inceputul cu încetul, însă, Țulucă Peleş câștigă inima Adinei.

Soțul acesteia, Daniel Murat se întoarce, aproape ruinat, arătându-și hotărârea sa nestrămutată de a-și

relua existența alături de femeia care-i poartă încă numele și de care legea nu-l despărțise încă. E un om fără scrupule multe, violent, și capabil de orice. Adina, lipsită de voință și de apărare, nu știe ce să facă. Bunii săi prieteni, „eroii“ de pe câmpul de luptă, dispar fără mulță ceremonie, de frica scandalului. Sosirea neașteptată a lui Daniel Murat le taie orice avânt.

Unul singur rămâne „pe poziție“. L'ați ghicit. E stângaciul, dar inimosul Țulucă. Primejdia în care se găsește Adina îl oprește pe loc. Are o răfuială admirabilă cu Daniel Murat, care, nefiind decât un laș gălăgios, se vede nevoit să se retragă și să lase pe Adina liberă.

Desnodământul piesei nu mai e nevoie să arătăm cu de amănuntul. „Eroul“ a fost găsit. Adina nu mai are să se teamă de nimic. Inima ei se alină în mâini sigure.

Acesta e subiectul comediei dlui N. Kiriteșcu, reprezentată Marți seara pe scena Teatrului Național din Cluj. Autorul, un spiritual autor de reviste de actualitate, scrise pentru trupa popularului comic C. Tănase, a reușit să închege trei acte pline de humor, de sentimentalism și de preamărire discretă a eroilor adevărați.

Interpretarea a fost excelentă. În fruntea distribuției trebuie să înscrinem numele, tot mai bine prețuit, al d-nei Stanca Alexandrescu, o tânără artistă de mari făgăduieli, care a jucat cu profunde frumuseți sufletești rolul Adinei Murat. D. N. Voicu simpatic în rolul lui Țulucă Peleş, pe care l'a jucat sobru și expresiv. Amuzante siluete comice au schițat d-nii Mihăilescu-Brăila, Al. Ghibericon și Virgil Vasilescu, cei trei candidați la inima Adinei Murat.

Domnul dela ora 8.

Navigația pe Dunăre

Timpul rău din ultimele zile a determinat ca direcțiunea navigației fluviale să ia ultimele măsuri în vederea adăpostirii parcului său de vase în bazinele de iernat.

Suntem infotmați că viscole puternice bântue regiunea Dunării de sus, în special Delta.

Totuși pericolul unui îngheț brusc este aproape cu desăvârșire exclus din cauza că apele sunt în continuă creștere, iar curentul foarte puternic.

Este probabil ca zilele acestea va fi suspendată cursa Galați-T. Severin.

Pe ziua de ieri toate cursele fluviale din programul de exploatare al N. F. R. s'au efectuat în condițiuni mulțumitoare.



Cel mai bun desinfecant

Partidul maghiar tratează cu guvernul liberal?

— Câteva zvonuri de presă și o desmințire autorizată —

O știre trimisă din Cluj gazetelor din Capitală a anunțat, că partidul maghiar a delegat pe d. d. G. Bernady, deputat de Tg.-Mureș și Toldology să trateze condițiile unui pact electoral cu partidul liberal.

Guvernul, prin d. ministru Tancred Constantinescu, a promis partidului maghiar că îi va face concesii de ordin administrativ, școlar, confesional și de reformă agrară, cerându-i în schimb sprijinul necondiționat în toate alegerile, atât pentru comună și județ cât și pentru Parlament.

Partidul maghiar ar fi cerut ca în afară de aceste concesii guvernul liberal să modifice proiectul învățământului particular și să aprobe ca ungerii, acolo unde au preponderență ca număr, să-și poată întrebuința limba maternă.

Adevărul e, că în cursul ultimelor Consilii de miniștri s'a examinat cererile partidului maghiar, în legătură cu noua lege a învățământului, admitându-se o mare parte din ele. Intre punctele acceptate de guvern figurează în primul rând modificarea dispozițiilor privitoare la numărul de ore de limba română din școlile minoritare confesionale.

Sa afirmă, deasemeni, că d. Al. Constantinescu, ministrul Agriculturii, a îndrumat pe agronomii ju-

deveni, să-i înainteze de urgență rapoartele cu privire la toate reclamațiile episcopilor și celorlalte autorități confesionale, privitoare la expropriere.

Pe de altă parte, însă, conducerea partidului maghiar a redactat un comunicat, prin care se desminte latura politică a acestor tratative. Iată acest comunicat:

„Ziarele au răspândit știrea că între partidele maghiar și liberal, au reinceput tratativele de colaborare, ba au publicat până și un comunicat al președinției partidului maghiar, prin care ele se confirmă. Față de aceste știri, președinția partidului maghiar, ține să se știe, că în declarația ce a făcut-o presei a accentuat, că nu are cunoștință despre nici un fel de tratative oficiale, dintre partidul maghiar și partidul liberal. Se poate însă ca preținsele tratative ce urmează la dl. Al. Constantinescu să fie o urmare firească a convorbirilor ce au avut loc între d-l ministru Tancred Constantine cu, și organizația maghiară de la Tg.-Mureș.

Ar fi să credem, deci, că partidul maghiar încearcă să obțină anumite concesii din partea guvernului actual, dar nu se gândește să-i ofere, în schimb, sprijinul sau electoral.

Autonomia C. F. R.

— Dispoziții tranzitorii —

Prin legea pentru organizarea și exploatarea căilor ferate se prevede ca în bugetul general al statului să apară numai venitul net, preliminar care va fi vărsat la tezaurul în cote lunare, în cursul anului. În aceeași lege, la dispozițiuni tranzitorii se specifică chiar că timp de 10 ani venitul net al cfr. nu se va vărsa la stat ci va servi la îmbunătățiri și la reînnoiri.

Aceste dispozițiuni urmând a intra în vigoare cu ocazia punerii în aplicare a bugetului căilor ferate pe exercițiul 1926, deci cu începerea de la 1 Ianuarie 1926, administrația cfr. a luat măsuri din timp ca veniturile și sarcinile anului 1925 să fie tratate în mod cu totul distinct de acele pe 1926.

Pentru a se putea ajunge la un bun rezultat, direcțiunea generală cfr. a dat ordin tuturor caselor regionale, caselor tuturor stațiilor, cum și caselor de regie ale tuturor serviciilor ca în seara zilei de 31 Decembrie 1925 să stabilească situațiunea casei, iar totalul acestei situațiuni să-l specifice după categorii.

Imediat după stabilirea acestei situațiunei, casele de călători, бага-

je și de mărfuri predate, cari funcționează fie separat, fie reunite cu toate sau numai cu una din aceste ramuri precum și casele plătitoare, își vor înainta rapoartele de debit stabilind soldul, pe care-l vor trece în raportul de debit al lunii Ianuarie 1926, fără a mai aștepta erorile și le vor înainta centralei de venituri, odată cu compturile pe Decembrie.

În acelaș timp s'a făcut cunoscut tuturor organelor cfr. că nici o plată de ori ce natură ar fi ca i ramburse restituiri de depozite, despăgubiri, supra taxe, apunamente, facturi, etc., cari ar privi transporturi, operațiuni sau angajamente înscrise în cursul exercițiului 1925, sau ale acelora anterioare, nu se va face de absolut nici una din casele cfr. fără prealabila aprobare a direcțiunei serviciului B. din direcțiunea generală cfr. Cei ce vor efectua asemenea plăți rămân pesonal răspunzători.

Abonați
„ARDEALUL“

Mare asortiment
PIUL LUI MATIA RIN
cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei No. 2.
3-11 Nickelare și ascuțitul se execută prompt.

MIHAI RUSZ

ȘI

FIUL

Industrie de lemne

LUGOJ, ♦ BANAT

Cercuri pentru antene de Radio din lemn încovolate, Rodle, Shiuri, falciele de sani diferite forme, Coarne de pluguri, Manere de roabe pentru purtarea sacilor.

MARE ASORTIMENT DE

RAGLANE, ȘI HAINE DE BĂRBATI ȘI COPII LA

M. Neumann

CLUJ

Piața Unirii 14.

Comisiunea Adm. a oraşului Cluj

Nr. 143/925 Com. adm.

Aviz

Prin deciziunea Ministerului Lucrărilor Publice s'a autorizat exproprierea terenului Nr. cărţii fundare 8011 ord. nr. topografic 2754 şi numărul cad. 6524 în extindere de 288 stăngeni pătraţi din proprietatea doamnei A. Bethlen născută Sarolta Wesselényi din Piaţa G. Sion, exproprierea fiind cerută de Biblioteca Universităţii Cluj.

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi, că dosarul se expune 15 zile la vedere publică, în conform dispoziţiunilor art 34 din legea 41 din anul 1881 cu începere de 1 Decembrie 1925, iar dezbaterea în fond se fixează pe ziua de 19 Decembrie orele 11 a. m. şi se va ţine în localul Primăriei Cluj, camera nr. 3 făcându-se atente părţile, ca în baza dispoziţiunilor alineatului 2 art. 34 al legii sus indicate, Comisiunea instituită prin hotărârea Comisiunii Administrative din 10 Oct. a. c. va aduce hotărâre şi în cazul când părţile nu se prezintă.

Prezentul aviz se va publica odată în gazeta oficială a oraşului „Administraţia” iar în ziarul „Patria” de trei ori

Cluj, la 28 Noembrie 1925.

Preşedinte,
dr. Cârpiuşan m. p.

Situaţia actuală a Băncii Naţionale

Ultima situaţie sumară a Băncii Naţionale arată o nouă şi importantă reducere a circulaţiei fiduciare. Acolo unde cu o săptămână mai înainte biletele puse în circulaţie se cifrau la 20 miliarde 411 milioane, la 14 Noembrie numărul biletelor scade cu 167 milioane, întreaga circulaţie reducându-se la 20 miliarde 244 milioane.

Nu înţelegem ce scopuri urmăreşte Banca Naţională menţinând pe această vreme de criză, politica deflaţionistă. De revalorizarea leului nu se poate vorbi ca de ciumă. Valuta noastră oscilează în jurul aceluiaş curs scăzut de 2.35 la Zurich.

În acest timp scontul băncilor este sistematic redus. Piaţa se întreabă cu o justificată îngrijorare până când institutul de emisiune va lucra împotriva intereselor vitale ale comerţului şi industriei?

ATENŢIUNE!
Reclama făcută în ziarul „ARDEALUL” este cea mai eficientă.

MARE TÂRG DE CRĂCIUN

Mai ieftin ca la lichidare

se pot procura articole de haine mai jos înşirate:

1 mtr. Batist chifon	— — —	Lei	28
1 „ Mătasă brută	— — —	„	125
1 „ Delin de spălat	— — —	„	38
1 „ Postav de dame	— — —	„	185
1 „ Eponge	— — —	„	88
1 „ Liberti în toate culorile	— — —	„	65
1 „ Haine de mătasă lăţimea dublă	— — —	„	98
1 „ Grenadin lăt. dublă	— — —	„	58
1 „ Grenadin de mătasă vărgat	— — —	„	125
1 „ Zefir englez	— — —	„	42
1 „ Carton cosmanosi	— — —	„	42
1 p. Ciorapi ajour	— — —	„	90
1 p. Ciorapi de aţă	— — —	„	55
1 p. Ciorapi de dame	— — —	„	25
1 p. Ciorapi bărbăteşti	— — —	„	20
1 Camaşă de dame	— — —	„	102
1 Camaşă de bărbat	— — —	„	185
1 Haine de copil	— — —	„	80

M. IZSÁK & Co.

CLUJ,

Cal. Reg. Ferdinand 63.

(Lângă pavilionul Hornar) 1

Cine doreşte să cumpere porţelan, sobe de teracotă şi cărămizi refractare bune şi ieftine să viziteze magazinul fabricii

„JIRIS”

din CLUJ, C. Reg. Ferdinand 36—38, (Palatul Băncii Agrare)

Pentru călători

Cu începere de Duminică, călătorii cari sosesc în Capitala prin gara de Nord au accesul spre oraş prin noul peron orientat către bulevardul Dinicu Golescu.

Direcţiunea generală c. f. r, a făcut intervenţia necesară pe lângă prefectura poliţiei Capitalei pentru ca această eşire a gării să fie deservită de vechicule la sosirea trenurilor.

ELEONORA SZILÁGYI S. A.

Fabrică autorizată pentru producerea de liqueururi, romuri şi cognac, şi

Prima Fabrică Româna de şampanie CLUJ.

PRODUCE:

tot soiul de liqueururi, romuri, cognac şi punchuri de prima calitate şi igienice autorizate prin legea sanitară.

Şampaniile excelente „Favorit”-sec, „Demi”-sec, „Extra”-sec şi „Femina”.

Pivniţele societăţii sunt aprovizionate cu vinuri provenite din cele mai renumi podgorii aredeneşti, din vechiul Regat şi podgoriile Aradului.

Specialitaţi: „Rózsamál”, Şom-dulce (Cornişă), Rizling-dulce, Călugăruşul sur şi vinuri de „Asszu”.

Biroul central, pivniţele şi fabrica de şampanie se află în CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 103.

Filiala: în REGHINUL-SĂSESC. (Casă proprie.)

12—52

ULTIMA SĂPTĂMÂNĂ!!

PENTRU 12 PERSOANE

SERVICIU DE MASĂ DIN KARLSBAD

Lei 3860'— Lei

Serviciu de masă pentru 6 pers. din Karlsbad	Lei	1590'—
Serviciu de ceai pentru 12 pers. din Karlsbad	Lei	570'—
Serviciu de pahare şleuite pt. 12 pers. (48 buc.)	Lei	690'—
Serviciu de ceai pentru 6 pers. din Karlsbad.	Lei	420'—
Serviciu japonez de ceai pentru 6 persoane.	Lei	780'—
Păreche de ceşti din Karlsbad	Lei	25'—
Serviciu de pahare şleuite pentru 6 persoane	Lei	345'—
Serviciu de japonez de poame pt. 6 persoane	Lei	260'—
Pahar şleuit de apă	Lei	5'50
Pahar şleuit de vin	Lei	4'50
Cuţit din alpaca „Solingen”	Lei	75'—
Lingură sau furculiţă din alpaca	Lei	45'—
Linguriţă de cafea din alpaca.	Lei	25'—

FISCHER

STICLĂRIE, CLUJ

ULTIMA SĂPTĂMÂNĂ!!

„CRISTAL”

Spălătorie şi văpsitorie chimică
Vopseşte şi curăţă orice rufărie!
Efectuează comenzi şi prin poştă!

CLUJ

Telefon No. 500.

PIATA ECONOMICA SI FINANCIARA**Cereale**

Grâu: 87.000 lei vag.
 Porumb: 65.000 lei vag.
 Orz: 57.000 lei vag.
 Ovăs: 58.000 lei vag.
 Sacară: 68.000 lei vag.

Vite

Vite 20—22
 Porci 32—46
 Vițel de lapte 30

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

Țițeiul cotează 28.100—28.300 lei
 vagonul de Buștenari și Băicoiu ușor
 și 22.900—23.000 lei, cel de Moreni
 neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.20
 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită
 la 10.30 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 7.10 lei
 kgr. loco fabrică fără taxe și oferită
 la 7.15 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.90
 lei kgr. loco fabrică fără taxe și
 și oferit la 3.00 lei kgr.

Motorina este cerută la 1.90 lei
 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită
 la 2.— lei kgr.

Păcura este cerută la 1.50 lei kgr.
 loco fabrică fără taxe și oferită la
 1.55 kgr.

Uleiurile CFR. se găsesc la 5.15
 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal e cerut la 7.30 lei
 kgr. loco fabrică fără taxe, OO a
 8.30 lei kgr. și cel OOO la 11.20
 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 325—335.

Compoziție dela 10 la 80 la sută,
 conținut garantat de cositor lei
 46—285.

Plumb lei 44—48.

Zinc lei 44—55.

Antimoniu lei 90.

Aramă lei 105—125.

Alamă lei dela 103—130.

Tablă neagră dela 05—130 mp. lei
 21—14.—.

Tablă neagră de acoperiș dela Nr.
 16—Nr. 22 lei 21—50.

Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr.
 22 lei 30—32 pe kgr.

Tablă albă dela 90 libre la 216
 lei 1500—3350.

Fer: in bare lei 10.60.

„ beton lei 10.60

„ cornier lei 10.70

„ balot 12.50

Țevi de gaz: negre dela 24—300 lei.

Țevi galvanizate ca mai sus, cu
 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirit engros 46—50 lei.

Vin 17—35 lei.

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 30—200

Balist m. lei 30—70.

Mătasă m. lei 480—1200.

Pânză m. lei 28—80.

Giorapi de bumbac lei 20—25.

Giorapi de ață lei 70—80.

Giorapi de fidecos lei 85—150.

Mănuși de ață lei 30—100.

Coloniale

Cafea Rio 118—120.
 „ Maragojip 240—50.
 „ Salvador 185—90.
 „ Portorico 165—170.
 Orez Rangoon 22—50.
 „ Japonez 28.—
 Cacao Corf. 72.
 Lămâi per ladă 850
 Ceai Moning 130, O. P. 220—30.
 Migdale 195—220.
 Zahăr 27—30.
 Piper 98.
 Scorțoasă 76.
 Alune 185—195

Furac

Fân 250—220.
 Lucernă 240.
 Pae 80—100.

Pielărie

Talpa I-a lei 155.—165
 Talpa II-a lei 140—135.
 Crupon I-a lei 195—220.
 Crupon II-a lei 145—205.
 Gatur 100—135
 Porle 90—130.
 Porle englez 155—180.
 Box negru I-a 80—90.
 Box negru II-a 60—70.
 Box color I-a 110—120.
 Box color II-a 70—90.
 Chevreaux 70—100.
 „ lac 110—125

Chimicale

Salicil 230—50.
 Glicerină 125.
 Formalin 85.
 Naftalin 24—26.
 Acid carbonic 68—72.
 Chinină sulfurică 5000.
 Stearină 85.
 Parafină 50.
 Ceresină 70—75.
 Sare bismut 1200—1400.
 Vaselină albă 85.
 „ galbenă 45.
 „ albă americană 110
 „ galbenă americană 70.

BURSA

Valutelor la Zürich
 5. Dec. deschidere.

Franci francezi	2015
Franci belgieni	—
Lire sterline	2514 $\frac{1}{2}$
Lire italiene	2095
Dolari	518 $\frac{1}{2}$
Reischsmark	12356
Franci elvețieni	—
Coroane cehe	1537 $\frac{1}{2}$
Coroane ungare	72.70
Shillingi	—
Drahma	—
Dinari	917 $\frac{1}{2}$
Lire otomane	—
Zloti	—
Lei	237 $\frac{1}{2}$
Napoleoni	—
Marca Pol.	74 $\frac{1}{2}$
Pesetas	—

Trifoi și lucernă

Cumpărăm cași în anii trecuți orice cantități de
seminte de trifoi și lucernă
 pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

ATENȚIUNE! Acelor proprietari, cari ne vor vinde nouă
 produsele lor, ne obligăm, ca să le decuscutăm, cu ma-
 șinile proprii, (curățim de matasă) gratuit a zecea parte
 din marfa vândută nouă, pentru a fi întrebuințată la vii-
 toarea însămânțare.

BANCA CENTRALA, Secția Cereale
 CLUJ, Strada Regina Maria No. 1—3.

3—4

Galoșii și șosonii
„WIMPASSING“
 sunt cei mai buni.

5—8

Abonați „LEMNUL“

Cele mai
 elegante
 blănuri



Confecțiuni
 de ultima
 modă

!!! ZILNIC PROASPĂTĂ !!!

Bere
 de
Joanna-Casi

DREHER-HAGGENMACHER

EXTRA-SPECIAL



Se află în restaurantul din CALEA REG. FER-
 DINAND 70, proprietatea lui Desideriu Mezei

INFORMATII

— In privința tratatelor de colaborare dintre partidul țărănist și partidul național stirile sunt diferite, după cum provin din unele cercuri politice sau din altele, „Universul“ dlui Stelian Popescu a anunțat ieri că tratativele au fost rupte definitiv. Dar „Neamul Românesc“ de astăzi, autorizat de d. N. Iorga, declară că această informație e falsă și tendențioasă. Tratatulele nu s'au rupt.

Așteptăm, deci, desnodământul lor.

— Atât guvernul direct, cât și consiliul de administrație al C. F. R. au fost sesizați în ultimele zile de importante oferte străine pentru încheierea unor împrumuturi oferite drumului de fier.

Se vorbește în special de o importantă ofertă a unui consorțiu englez, care oferă C. F. R., atât materiale cum și numerar, în condițiuni avantajoase.

Nici una însă din toate aceste oferte n'a fost luată încă în discuțiune.

Cercurile autorizate dau ca motiv nevoia votării bugetului, după care apoi o comisiune ad-hoc ar fi să studieze în amănunte toate propunerile făcute pentru un împrumut al C. F. R.

— La Bursa de efecte din Paris, din cauza tendinței tot mai slabe a francului, deținătorii de franci au început să cumpere cu febrilitate acțiunii streine solide.

Acestea au crescut enorm. In special, se cumpără acțiuni petrolifere engieze, americane și române. Intr'o singură zi „Astra Română“ s'a urcat de la 1050 la 1505.

Urcarea acțiunilor românești la Paris a influențat, firește, într'o măsură oarecare și Bursa din București.

— Proiectul de reformă electorală a fost discutat în cursul acestei săptămâni în comisiunea administrativă a Senatului. Discuțiile s'au terminat. Luni, proiectul se va distribui senatorilor și debaterile asupra lui vor începe Miercuri sau Joi. Raportorul legii va fi, probabil, dl Const. Dimitriu.

— Camera franceză a primit proiectele financiare ale guvernului Briand cu 257 voturi pentru și 229 contra.

— In urma reclamațiunei primite dela locuitorii daunați

de război din județul Bihor Sălaj, Sighet-Maramureș, Satu Mare, Arad, Timișoara, Târnava, ale căror cereri au fost respinse în mare parte din cauza unor formalități neindeplinite, ministerul de Finanțe a delegat o comisiune compusă din d-nii deputați Alimănașteanu și Kirvay, senator Botez și Iliescu director în Ministerul finanțe, care a și sosit în Cluj mergând la Administrație financiară unde în unire cu dnii Gh. Ciuta sub-director și Victor Dimitriu administrator financiar, vor examina toate lucrările.

— Informațiuni telegrafice vestesc că de câteva zile băntue în toată Polonia viscole mari care cauzează perturbări în circulație. Pe unele porțiuni ale liniilor ferate poloneze, zăpezile au ajuns la înălțimi care împiedecă complect orice fel de circulație. Trenurile internaționale cari tranzitează prin Polonia pentru România, sosesc în București cu mari întâzieri. La fel este situația și în Jugoslavia. Călători sosiți în București, povestesc că frigul în Serbia este grozav și că foarte multe trenuri îngheață pe drum. Călătorii au de suferit din această cauză și foarte mulți se văd nevoiți de a-și întrerupe călătoria.

— D. Aurel Catana, prefectul poliției din Oradea Mare a demisionat din acest post.

— Intre 9 și 12 Decembrie va avea loc la Cosice (Cehoslovacia) o conferință româna-cehoslovacă, pentru regularea unor chestiuni în legătură cu circulația trenurilor între cele două țări.

— Consiliul de administrație a căilor ferate a hotărât înființarea unui număr de trenuri cu echipe de lucrători și materiale. Aceste trenuri vor fi divizate către centrele unde sunt depozitate vagoanele și locomotivele defecte. Se vor efectua astfel de reparațiuni cari vor spori materialul rulant al C. F. R. După cum se știe în momentul de față se găsesc garate pe diferite linii un număr de aproape 30.000 vagoane scoase din circulație.

— La o constăuire dela Ministerul Artelor, s'a hotărât consolidarea Școlii de pictură de curând înființată la Cluj, inspectarea și studierea organizării Conservatoarelor de muzică din Ardeal, suprimearea autorizațiilor anevoloase, fără de care astăzi uu se pot da reprezentării de diletanți. Această autorizație o va da numai prefectul sau primarul, Piesele teatrale nu vor fi controlate decât de inspectoratul Artelor. Teatrele minoritare se vor bucura de toată libertatea. Angajarea artiștilor străini va fi permisă, dacă vor fi apărate și interesele artiștilor români.

Ucenicii industriali

O ancheta în Ardal

Direcția studiilor și statisticeii din Ministerul Muncii, a continuat statistica ucenicilor din întreaga țară.

La Arad ancheta asupra ucenicilor industriali constată că sunt întrebuințați la lucru în 543 întreprinderi aparținând diverselor ramuri de industrie și întrebuințați în total 3195 lucrări adulți și 1802 ucenici. Proportia ucenicilor față de lucrători adulți din aceste întreprinderi este de 56 la sută. Din numărul total al ucenicilor 1461 sunt băieți și 351 fete. Examinând repartiția ucenicilor din Arad, după naționalitate constatăm ca și în celelalte centre din Banat și Transilvania, că elementele minoritare au reușit, datorită împrejurărilor, să obțină o preponderență economică și numerică, care a împiedecat dezvoltarea Românilor în condițiuni egale. Din totalul de 1802 ucenici din Arad, numai 486 sau 27 la sută sunt români, restul de 1316 sau de 73 la sută, îl formează ungurii (965 sau 53 la sută), germanii (251 sau 14 la sută), evrei 65 (sau 4 la sută), sârbii (22) și bulgarii (6).

Un număr de 1775 ucenici, frecventează școlile industriale întreținute de primăria orașului. Din 1802 ucenici, 595 sau 33 la sută și au terminat școala primară. Toți au contracte scrise. Durata uceniceii este în general mai mică de patru ani. Durata muncii variază între 8 și 12 ore pe zi.

In ce privește salarizarea, plata în numerar, este modalitatea întrebuințată de obicei (în 823 cazuri). 542 ucenici sunt întrebuințați pe socoteala patronului; 395 nu primesc nici-salariu și nici întreținere lucrând în schimbul învățaturii.

La Oradea-Mare se găsesc angajați în 550 de întreprinderi industriale un număr de 1450 ucenici dintre cari 1210 băieți și 240 fete. Față de lucrători proporția ucenicilor este 56 la sută. (Un ucenic la doi lucrători.)

Repartizați după naționalitate constatăm că numai 268 sau 18 la sută sunt Români, restul de 1182 este alcătuit din Unguri (777). Evrei (398). Germani (5) și Sași (2).

Cei mai mulți, 1202 sunt mai mari de 14 ani.

Sab raport inteleactual, constatăm că 607 sau 42 la sută au cursul primar incomplect, dar din totalul de 450. urmează cursurile școlilor industriale locale 1238. Nai toți posedă contracte de ucenice, iarndurata ei este în genere sub patru ani. Salariile sunt în natură sau în numerar și li se plătesc direct de către patroni.

La Satu-Mare sunt în 487 întreprinderi, 997 ucenici dintre cari numai 1ă fete, restul băieți. Din numărul total de ucenici, 254 sau 25 la sută sunt Români, iar restul de 748

este alcătuit din elemente de naționalități diferite.

Aproape toți (863) sunt mai mari de 14 ani, iar în ce privește știința de carte, 853 sau 85 la sută au absolvit cursul primar, 81 au 1-2 clase secundare și numai 63 sau 7 la sută n'au terminat cursul primar. Din 997 ucenici la Satu-Mare, 974 urmează cursurile școlilor industriale. Contractele de ucenice conform legii din 1884 (Legea XVII-a ungară), sunt scrise, iar durata uceniceii este mai mică de patru ani. Condițiunile de salarizarea se asemănă cu acelea din celelalte centre industriale din Ardeal.

Prețuri maximale

Au fost fixate la Cluj. Prețurile maximale ale alimentelor pe luna Decembrie în felul următor: Făină de pâine neagră la moară, 8.50 lei un kgr., semi-albă 12.25 lei de fiert 13.25 lei, de lux 14.25. Ca spese de transport se mai compută 75 bani de kgr. La comercianți engros aceeaș calitate și cantitate costă: 9.50 lei, 13.25 lei, 14.25 lei, 15.25 lei, iar la comercianții endetail: 10.50 lei, 13.75 lei, 14.75 lei, 15.75 lei. Pentru un sac de hârtie se poate socoti încă 25 bani în plus. Pâinea la brutari (engros); pâinea neagră 9 lei, semi-albă 11 lei, iar pâinea franzelă 14 lei de kgr. Carne de vită și junc 29—30 lei, carne de vițel sugaciu 32—35 lei, carne de porc 36—44 lei, untură 62 lei slănină 54—56 lei, unsoare topită 72 lei. Prețul peștelui variază între 28—66 lei de kgr, după specialitate. Lapte de vacă, pe piața 8.50 lei un litru, lapte de bivoliță 10 lei, Prețurile din restaurante și ospătării au rămas neschimbate. Tariful băilor s'a modificat în felul următor: Diana: baie de vană și abur 36 lei. Pentru funcționari, ofițeri și studenți 30 lei. Elisabeta: baia de vană 30, aburi 28. Pentru funcționari, ofițeri și studenți 20 lei.

— Măine, Duminică, are loc la Oradea Mare congresul ziaristilor minoritari din Ardeal. Atât presa din vechiul Regat cât și Sindicatul presei române din Ardeal vor lua parte la congres prin delegați speciali.

— Dl dr. N. Popovici, fost prefect al județului Bihor, a demisionat din președinția organizației liberale din Oradea-Mare.

Abonați „Ardealul“

Sticlărie și porțelan

geamantane pentru călătorie și gente de piele pentru doamne, mai ieftin cumpărați în

Magazinul „PARISIEN“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12.